

อายุสมัยของโนนกระเบื้อง

แหล่งโบราณคดีที่ได้มีการสำรวจและขุดค้นขึ้น

บริเวณพื้นที่อีสานตอนบน โดยทั่วไปจะมี

ลักษณะของภาชนะดินเผา เครื่องมือเครื่องใช้ สำริดและเหล็ก คล้ายคลึงกันกับแหล่งโบราณคดีที่บ้านเชียงเป็นส่วนใหญ่ แต่มีบางแหล่งที่มีการตกแต่งลวดลายแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเอกลักษณ์และลักษณะการใช้งานของแต่ละชุมชน จึงเรียกแหล่งโบราณคดีนี้ว่า “แหล่งโบราณคดีวัฒนธรรมบ้านเชียง”

โนนกระเบื้องก็เป็นแหล่งโบราณคดีที่อยู่ร่วมสมัยกับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง มีอายุสมัยอยู่ในยุคเดียวกัน คือ

1. สมัยต้น เริ่มตั้งแต่ราว 5,600 – 3,000 ปีมาแล้ว

ประเพณีการฝังศพแบบนอนหงายเหยียดยาว และนอนหงายงอเข้า โดยมีภาชนะดินเผาวางไว้บริเวณขาหรือศีรษะ

ภาชนะดินเผาเด่นๆ เป็นภาชนะมีเชิงหรือฐานเตี้ยๆ ส่วนใหญ่เป็นภาชนะสีดำ ส่วนด้านบนของภาชนะมักตกแต่งด้วยเส้นขีดเป็นลายขีด (หรือเส้นลายคดโค้ง)

ส่วนล่างของภาชนะมักตกแต่งด้วยลายเชือกทาบ ในยุคปลายของสมัยต้น มีการตกแต่งบริเวณไหล่ภาชนะด้วยลายขีดเป็นเส้นคดโค้งผสมกับสีแดงและตกแต่งส่วนอื่นๆ ที่อยู่ได้ลงมาด้วยลายเชือกทาบ

2. สมัยกลาง อายุราว 3,000 – 2,000 ปีมาแล้ว

การฝังศพของสมัยกลางเป็นแบบวางศพในลักษณะนอนหงายเหยียดยาว มีภาชนะดินเผาที่ทาบให้แตกแล้วโรยคลุมศพ

ภาชนะดินเผาประเภทเด่นของสมัยกลางคือภาชนะดินเผาออกสีขาวทำส่วนไหล่ภาชนะให้เป็นเส้นหักมุม มีทั้งแบบภาชนะกลมและแหลมบางชนิดมีการตกแต่งด้วยเส้นลายเขียนสีผสมกับเส้นลายเขียนสีที่บริเวณไหล่ภาชนะตอนปลาย ของสมัยกลาง เริ่มมีการตกแต่งภาชนะแบบนี้ด้วยการทาสีแดงที่บริเวณปากภาชนะ

3. สมัยปลาย อายุราว 2,300 – 1,800 ปีมาแล้ว

การฝังศพของสมัยปลายจะวางศพในลักษณะนอนหงายเหยียดยาวแล้ววางภาชนะดินเผาทับไว้บนศพ ช่วงต้นๆ ของสมัยปลายมีภาชนะชนิดเขียนสีแดงบนพื้นผิวขาว เป็นภาชนะดินเผาประเภทเด่นที่เริ่มปรากฏขึ้นมาตอนกลางสมัย จึงเริ่มมีภาชนะชนิดเขียนสีแดงบนพื้นผิวสีแดงระยะสุดท้ายของสมัย จึงมีภาชนะดินเผาฉาบผิวนอกด้วยน้ำโคลน

สีแดงแล้วขัดมันเพิ่มขึ้นมา

พิพิธภัณฑ์ศิลปวัฒนธรรม

และภูมิปัญญาท้องถิ่น

โรงเรียนโนนสูงพิทยาคาร

ตำบลโนนสูง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

โดย... ประสิทธิ์ อุ่นมณี

ความเป็นมา

เมื่อปี 2531 โรงเรียนทราบข่าวจากชาวบ้านว่ามีการ

ลักลอบขุดโบราณวัตถุที่บริเวณโนนดินธรรมชาติดกลางทุ่งนา ตำบลโนนสูง จังหวัดอุดรธานี ชาวบ้านเรียกบริเวณนี้ว่า “โนนกระเบื้อง” บริเวณดังกล่าวพบร่องรอยของการขุดค้นโดยทั่วไป

เป็นหลุมๆ ไม่ต่ำกว่า 30 หลุม บางหลุมกำลังขุดค้นอยู่ พบเศษภาชนะดินเผา เครื่องมือ เครื่องใช้ สัริดและเหล็ก กระจัดกระจายอยู่บริเวณปากหลุมและกระจัดกระจายอยู่เต็มพื้นที่ จึงได้เก็บรวบรวมโบราณวัตถุ

ดังกล่าวมาเก็บไว้ที่โรงเรียน ต่อจากนั้นได้นำเรื่องแจ้งไปยังศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครูอุดรธานี และหน่วยศิลปากรที่ 7 จังหวัดขอนแก่น เพื่อส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาสำรวจ ผลการสำรวจทำให้ทราบว่าบริเวณดังกล่าวเคยเป็นที่อยู่ของชุมชนยุคก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งมีอยู่อายุร่วมสมัยกับชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ “บ้านเชียง” ตั้งแต่สมัยต้น คือ 5,600 ปี มาแล้ว และอาจเป็นชุมชนที่อยู่อาศัยต่อเนื่องจนถึงสมัยปลาย คือระหว่าง 2,300 – 1800 ปีมาแล้ว

เมื่อได้ทราบคำยืนยันเจ้าหน้าที่หน่วยศิลปากรที่ 7 ว่าบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งโบราณคดีที่บ้านเชียง จึงได้รวบรวมโบราณวัตถุที่เก็บมาจัดแสดงให้นักเรียนชม ที่ห้องพักครูหมวดสังคมศึกษาเป็นต้นมา

ในปี 2543 นายเปียน โคตรนนท์ ผู้อำนวยการ ได้จัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อดำเนินการจัดทำห้อง

พิพิธภัณฑ์แต่ด้วยงบประมาณที่จำกัดจึงจัดทำได้เพียงเฉพาะห้องเท่านั้น

ต่อมาปี 2544 นายประจวบ สุวัฒน์พงษ์ ผู้อำนวยการคนปัจจุบัน ได้ดำเนินงานต่อจนแล้วเสร็จและได้จัดแสดงให้นักเรียน ครู – อาจารย์ ประชาชนที่สนใจเข้าชมโดยมีวัตถุ ดังนี้

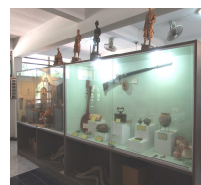
วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นศูนย์รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลแหล่งโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ โนนกระเบื้อง วัฒนธรรมบ้านเชียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชน เห็นคุณค่า รักและหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรม
3. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนและชุมชนร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไป

ภายในห้องพิพิธภัณฑ์ได้จัดแสดงสิ่งของต่างๆ ดังนี้

1. ภาชนะดินเผายุคต่างๆ เครื่องมือ เครื่องใช้ สัริดและเหล็กจากแหล่งโบราณคดีโนนกระเบื้อง
2. อุปกรณ์เครื่องมือ-เครื่องใช้ทางเกษตรกรรมและการประมง
3. อุปกรณ์เครื่องมือ-เครื่องใช้ทางหัตถกรรม
4. ข้อมูลแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงและ โนนกระเบื้อง
5. ข้อมูลประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่
6. ประเพณีไทยที่สำคัญ
7. ข้อมูลประวัติบุคคลสำคัญของจังหวัดอุดรธานี
8. ข้อมูลอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท
9. ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดอุดรธานี
10. สิ่งของอื่น ๆ เช่น ฟอสซิลหอยล้านปี, ฟอสซิล

ไม้กลายเป็นหิน, ฟอสซิลไดโนเสาร์, ขวานหินโบราณ ฯลฯ.

โนนกระเบื้อง

แหล่งโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์วัฒนธรรมบ้านเชียงตำแหน่งที่ตั้ง บ้านเสมามูห์ที่ 18 ต.โนนสูง อ.เมือง จ.อุดรธานี พิกัดทางภูมิศาสตร์ รั้งที่ 17 องศา 50 ลิปดา 00 ลิปดาเหนือ แนวที่ 102 องศา 50 ลิปดา 00 ลิปดาตะวันออก

การเดินทางเข้าสู่แหล่งโบราณคดีโนนกระเบื้อง สามารถเข้าถึงโดยทางหลวงหมายเลข 2 (ขอนแก่น-อุดรธานี) เมื่อถึงหลักกิโลเมตรที่ 100 เลี้ยวซ้ายตรงบริเวณโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนสูง ไปตามถนนประมาณ 4 กิโลเมตร หากมาจากตัวเมืองอุดรธานี เป็นระยะทางประมาณ 16 กิโลเมตรเลี้ยวขวาวบริเวณเดียวกัน

ลักษณะและสภาพแหล่ง

โนนกระเบื้องเป็นชื่อที่เรียกกันเองในท้องถิ่นไม่ปรากฏชื่อในแผนที่ สภาพโดยทั่วไปเป็นดินแดนธรรมชาติ อยู่สูงจากพื้นดินโดยรอบประมาณ 1-2 เมตร สูงจากน้ำทะเลปานกลาง 185 -190 เมตร ปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวปลูกกล้วยและพืชหมุนเวียน มีพื้นที่ประมาณ 12 ไร่

